

Teaching Guide

Identifying Data				2022/23
Subject (*)	Complementary contents for the Galician and Spanish education of the languages	Code	652608811	
Study programme	6 Mestrado Universitario en profesorado de Educación Secundaria: Lingua e Literatura Galega e Lingua e Literatura Castelá			
Descriptors				
Cycle	Period	Year	Type	Credits
Official Master's Degree	Yearly	First	Obligatory	4
Language	Galician			
Teaching method	Face-to-face			
Prerequisites				
Department	Letras			
Coordinador	Ferreiro Fernandez, Manuel	E-mail	manuel.ferreiro@udc.es	
Lecturers	Ferreiro Fernandez, Manuel Perez Pascual, Jose Ignacio	E-mail	manuel.ferreiro@udc.es jose.ignacio.perez.pascual@udc.es	
Web				
General description	Formación e reflexión sobre algúns aspectos complementarios, de carácter fundamental, que son importantes para o ensino da lingua galega e da lingua castelá.			

Study programme competences / results

Code	Study programme competences / results
A2	Comprender o desenvolvemento da personalidade destes estudantes e as posibles disfuncións que afectan á aprendizaxe.
A3	Elaborar propostas baseadas na adquisición de coñecementos, destrezas e aptitudes intelectuais e emocionais.
A4	Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e ritmos de aprendizaxes.
A5	Coñecer os procesos de interacción e comunicación na aula e no centro; abordar e resolver posibles problemas.
A6	Coñecer a evolución histórica do sistema educativo no noso país.
A7	Coñecer e aplicar recursos e estratexias de información, tutoría e orientación académica e profesional.
A8	Promover accións de educación emocional, en valores e formación cidadá.
A9	Participar na definición do proxecto educativo e nas actividades xerais do centro atendendo a criterios de mellora da calidade, atención á diversidade e prevención de problemas de aprendizaxe e convivencia.
A10	Relacionar a educación co medio e comprender a función educadora da familia e a comunidade, tanto na adquisición de competencias e aprendizaxe como na educación no respecto dos dereitos e liberdades, na igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres e na igualdade de trato e non discriminación das persoas con discapacidade.
A11	Coñecer a evolución histórica da familia, os seus diferentes tipos e a incidencia do contexto familiar na educación.
A12	Adquirir habilidades sociais na relación e orientación familiar.
A13	Comprender as implicacións educativas da situación lingüística galega e adquirir e aplicar criterios, estratexias e recursos pedagóxicos para participar na planificación e desenvolvemento do plano lingüístico do centro.
A14	Respectar e promover os dereitos humanos, os valores da cultura da paz e dos valores democráticos, e o recoñecemento dos principios e fundamentos da atención á diversidade.
A15	Coñecer o valor formativo e cultural das materias correspondentes á especialización.
A16	Coñecer os contidos que se cursan nos respectivos ensinós.
A17	Coñecer a historia e os desenvolvementos recentes das materias e as súas perspectivas para poder transmitir unha visión dinámica das mesmas.
A18	Coñecer contextos e situacións en que se usan ou aplican os diversos contidos curriculares.
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.
C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.

C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.
C5	Entender a importancia da cultura emprendedora e coñecer os medios ao alcance das persoas emprendedoras.
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.
C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.

Learning outcomes			
Learning outcomes	Study programme competences / results		
Adaptación crítica ao dinamismo social e curricular na sociedade galega	AJ3		CC3
	AJ4		CC4
	AJ6		CC6
	AJ7		CC7
	AJ8		
	AJ9		
	AJ11		
	AJ13		
Formación e reflexión sobre os últimos avances na especialidade	AJ3		CC6
	AJ7		CC7
	AJ11		CC8
	AJ12		
	AJ15		
	AJ16		
Actualización da formación científica para o futuro traballo profesional	AJ2		CC1
	AJ5		CC3
	AJ10		CC4
	AJ14		CC5
	AJ17		CC6
	AJ18		

Contents	
Topic	Sub-topic
1. Coñecemento dos contidos relevantes da especialidade e tendencias actuais.	1.1. Orixe e evolución histórica da(s) lingua(s). A onomástica como patrimonio. O comentario filolóxico. 1.2. Extensión territorial e variantes da lingua. A conformación do actual modelo normativo e a calidade da lingua. 1.3. A análise lingüística. O comentario lingüístico. 1.4. As escolas lingüísticas na Península. A filoloxía española. A filoloxía galego-portuguesa
2. Adaptación da materia ao marco curricular.	2.1. A procura da calidade da lingua na expresión oral e escrita. 2.2. O ensino do texto: concepto, xéneros discursivos e tipoloxías textuais, oralidade e escrita, técnicas de organización e redacción de textos. 2.3. O ensino da gramática: a gramática descritiva, normativa e pedagóxica. 2.4. O ensino do léxico, traballo con dicionarios. 2.5. O aproveitamento das TIC.

Planning

Methodologies / tests	Competencies / Results	Teaching hours (in-person & virtual)	Student?s personal work hours	Total hours
Guest lecture / keynote speech	A2 A3 A4 A6 A7 A10 A12 A16 A15 A18	16	17	33
Workshop	A8 A9 A10 A14 C1 C3 C4	7	7	14
Workbook	A6 A7 A11 A16 A17 C5 C6	2	14	16
Supervised projects	C3 C5 C7 C8	1	30	31
Mixed objective/subjective test	A3 A4 A5 A13 A15 C1	1	4	5
Personalized attention		1	0	1

(*)The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Methodologies

Methodologies	Description
Guest lecture / keynote speech	Exposición e explicación de contidos e reflexións para o posterior traballo de cada estudante.
Workshop	Prácticas guiadas, individuais e/ou grupais, en que o alumnado desenvolve tarefas sobre un tema específico, co apoio e supervisión do profesorado.
Workbook	Realización de lecturas necesarias para a formación do estudante a respecto do contido do curso.
Supervised projects	Traballo academicamente dirixido sobre unha cuestión da materia previamente asignada. O tema e a bibliografía serán acordados entre profesor e estudante.
Mixed objective/subjective test	Proba escrita de carácter teórico-práctico.

Personalized attention

Methodologies	Description
Supervised projects	No horario de titorías do profesorado, o/a estudante recibirá a información e a guía necesaria para preparar e realizar o seu traballo tutelado.

Assessment

Methodologies	Competencies / Results	Description	Qualification
Workshop	A8 A9 A10 A14 C1 C3 C4	Realización de actividades prácticas derivadas das sesións maxistras (análise de textos, estudo de fontes documentais etc.).	10
Supervised projects	C3 C5 C7 C8	Traballo academicamente dirixido sobre unha cuestión da materia previamente asignada. O tema e a bibliografía serán acordados entre o profesorado e o(s) estudante(s).	60
Mixed objective/subjective test	A3 A4 A5 A13 A15 C1	Proba escrita de carácter teórico-práctico	30

Assessment comments

No apartado de "Traballos tutelados" (60%), o profesorado da materia avaliará tamén, de ser o caso, a exposición oral; a proba mixta computará, por tanto, como o 30%.

O alumnado terá que entregar e/ou expor os traballos e actividades solicitados no prazo fixado.

Sources of information

Sources of information	
Basic	<ul style="list-style-type: none"> - ARIZA, M. (1989). Manual de fonología histórica del español. Madrid: Síntesis - ARIZA, M. (1998). El comentario filológico. Madrid: Arco/Libros - BOSQUE, I. / V. DEMONTE (dirs.) (1999). Gramática descriptiva de la lengua española. Madrid: Espasa Calpe - CANO AGUILAR, R. (2000). Introducción al comentario filológico. Madrid: Castalia - CANO AGUILAR, R. (coord.) (2004). Historia de la lengua española. Barcelona: Ariel - COROMINAS, J. & PASCUAL, J. A. (). Diccionario crítico etimológico castellano e hispánico, 6 vols.. Madrid: Gredos - FERNÁNDEZ REI, F. (1990). Dialectoloxía da lingua galega. Vigo: Xerais - FERREIRO, M. (1999-01). Gramática histórica galega, 2 vols.. Santiago: Laiovento - FRADEJAS RUEDA, J. M. (1997). Fonología histórica del español. Madrid: Visor - FREIXEIRO MATO, X.R. (2006). Gramática da Lingua Galega, 4 vols.. Vigo: A Nosa Terra - FREIXEIRO MATO, X.R. (2009). Lingua de Calidade. Vigo: Xerais - FREIXEIRO MATO, X.R. (2002). Lingua galega: normalidade e conflito. Vigo: A Nosa Terra - GÓMEZ TORREGO, L. (2010). Gramática didáctica del español. Madrid: SM - MARIÑO PAZ, R. (1998). Historia da lingua galega. Santiago: Sotelo Blanco - PENNY, R. (1993). Gramática histórica del español. Barcelona: Ariel - RAE y Asociación de Academias de la Lengua Española (2009). Nueva gramática de la lengua española. Madrid: Espasa Calpe - Real Academia Galega (s.d.). Diccionario da Real Academia Galega. &lt;https://academia.gal/diccionario&gt; - RUIZ BIKANDI, Uri (coord.) (2011). Lengua castellana y literatura. Investigación, innovación y buenas prácticas. Barcelona: Graó, Ministerio de Educación - RUIZ BIKANDI, Uri (coord.) (2011). Lengua castellana y literatura. Complementos de formación disciplinar. Barcelona: Graó, Ministerio de Educación - RUIZ BIKANDI, Uri (coord.) (2011). Didáctica de la lengua castellana y la literatura. Barcelona: Graó, Ministerio de Educación - S.N.L. (UDC) (2006). Criterios para o uso da lingua. UDC - S.N.L. (UDC) (2007). Sobre a calidade da nosa lingua. UDC - SANMARTÍN REI, G. (2008). Nos camiños do entusiasmo. Calidade da lingua e planificación. Vigo: Xerais - SECO, M. (dir.) (1999). Diccionario del español actual. Madrid: Aguilar - TORRENS ÁLVAREZ, Mª J. (2007). Evolución e historia de la lengua española. Madrid: Arco/Libros
Complementary	

Recommendations
Subjects that it is recommended to have taken before
Subjects that are recommended to be taken simultaneously
Subjects that continue the syllabus
Other comments
Para poder seguir os contidos da materia, será necesario posuír uns coñecementos básicos de lingua galega: quen non os tiver, terá graves dificultades para superar a materia. Neste caso, recoméndase a realización previa dun curso de lingua galega no Centro de Linguas da UDC.